

Sygn. akt I PK 28/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Przedsiębiorstwu [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 21 sierpnia 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2017 r. oddalił apelację powoda J. B. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 marca 2017 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanej Przedsiębiorstwu [...] Spółce z o.o. z siedzibą w Ł. o zapłatę odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję (pkt 2).

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że dokonane powodowi przez przewodniczącą rady nadzorczej pozwanej Spółki wypowiedzenie umowy o pracę było zgodne z rzeczywistą wolą rady nadzorczej. Przyjęto zwykły sposób rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem (art. 30 § 1 pkt 2 k.p.), które nastąpiło w formie pisemnej z podaniem uzasadnionej przyczyny wypowiedzenia - związanej z odwołaniem powoda z funkcji prezesa zarządu Spółki - oraz został on pouczone o możliwości odwołania się do sądu pracy (art. 30 § 4 i 5 k.p.). Przewodnicząca rady nadzorczej wykonała prawidłowo kolegiąlną wolę całej rady nadzorczej co do sposobu rozwiązania z powodem umowy o pracę mimo tego, że wola ta nie została formalnie ujawniona w protokole z posiedzenia rady nadzorczej, w którym odwołano się jedynie do „przepisów Kodeksu pracy”.

Powód w całości zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, a także rozpoznania skargi na rozprawie.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie: 1) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 210 § 1 k.s.h. polegające na błędnej wykładni i uznaniu, że upoważnienie przewodniczącej rady nadzorczej przez radę nadzorczą działającą *in corpore*, do rozwiązania z powodem umowy o pracę, bez dookreślenia w uchwale warunków tego oświadczenia woli, nie narusza art. 210 § 1 k.s.h. oraz przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę, podczas gdy z utrwalonego w orzecznictwa, aczkolwiek wyrażanego w sprawach o odmiennym stanie faktycznym, wynika wniosek przeciwny; 2) art. 222 § 1 k.s.h., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że zapoznanie członków rady nadzorczej przez jej przewodniczącą z treścią oświadczenia o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę i nie zgłoszenie sprzeciwu przez poszczególnych członków rady co do treści tego pisma jest - przy nie podjęciu uchwały w tym zakresie - wystarczające do uznania, że przewodnicząca nie przekroczyła udzielonego jej przez radę nadzorczą umocowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, dotyczącego szczegółowości upoważnienia dla przedstawiciela rady nadzorczej spółki kapitałowej, podejmującego czynności techniczne związane z rozwiązaniem umowy

o pracę z członkiem zarządu tej spółki, a to wobec przewidzianych w Kodeksie pracy trzech sposobów rozwiązania stosunku pracy co wymagało od rady nadzorczej pozwanej doprecyzowania swojej decyzji w zakresie wskazania trybu rozwiązania z odwołanym członkiem zarządu umowy o pracę i przyczyny tego rozwiązania, czego *de facto* rada nie uczyniła. Ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia art. 222 § 1 k.s.h. „albowiem niekwestionowanym poglądem, wynikającym wprost z brzmienia w/w przepisu, ale i z poglądów doktryny jest podejmowanie przez radę nadzorczą *in corpore* decyzji w formie uchwał”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłankach występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wspomnieć, że ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie

można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest stawianie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepublikowane; z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662; z dnia 23 marca 2012 r., I CSK 497/11, LEX nr 1288609; z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990; z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355; z dnia 15 października 2015 r., I PK 3/15, LEX nr 2021593).

Niezależnie od powyższego powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), wymaga sformułowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna

wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2019 r., IV CSK 585/17, LEX nr 2497714). Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega rzeczywistemu badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Realizacja wskazanej wyżej przesłanki nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. Konieczne jest przedstawienie odpowiedniego wyводу juredycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez sąd drugiej instancji przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2017 r., I CSK 175/17, LEX nr 2372560). Ponadto istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114). Na podstawie powyższych wywodów należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienie”, dotyczące zakresu upoważnienia dla przedstawiciela rady

nadzorczej spółki kapitałowej, podejmującego czynności techniczne związane z rozwiązaniem umowy o pracę z członkiem zarządu tej spółki nie pozostaje w związku z ustalonym w sprawie przez sądy orzekające stanem faktycznym.

Według art. 210 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 203 k.h.), w umowie między spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Ten bezwzględnie obowiązujący przepis jednoznacznie określa sytuacje, w których obowiązuje zasada szczególnej reprezentacji spółki i odnosi się wprost do osoby pełniącej funkcję członka zarządu, a więc znajduje zastosowanie do wszelkich czynności prawnych podejmowanych w imieniu spółki wobec takiej osoby. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że do osoby zatrudnionej na stanowisku członka zarządu nie stosuje się art. 203 i art. 374 k.h. (aktualnie art. 210 i art. 379 k.s.h.) dopiero z chwilą jej odwołania z tej funkcji, gdyż z momentem podjęcia stosownej uchwały o odwołaniu do podejmowania wszystkich czynności prawnych wobec osób, które utraciły członkostwo w zarządzie, w tym do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę, właściwy jest zarząd, a wyjątek określony w art. 203 oraz art. 374 k.h. (obecnie art. 210 oraz art. 379 k.s.h.) nie ma zastosowania. Jeżeli więc rada nadzorcza zamierza rozwiązać umowę o pracę z członkiem zarządu musi to uczynić jednocześnie z odwołaniem go z pełnionej funkcji członka zarządu, ponieważ po odwołaniu staje się on zwykłym pracownikiem, wobec którego kompetencje pracodawcy wykonuje zarząd, a nie rada nadzorcza (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2002 r., I PKN 838/00, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2003 nr 4, s. 38; z dnia 23 stycznia 2004 r., I PK 213/03, Monitor Prawniczy 2004 nr 5, poz. 203; z dnia 4 października 2007 r., I PK 127/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 4, poz. 193; z dnia 4 grudnia 2008 r., II PK 134/08, LEX nr 483282; z dnia 17 kwietnia 2009 r., II PK 273/08 LEX nr 1157553).

Zgodnie z art. 222 § 6 k.s.h., organizację i sposób wykonywania czynności przez radę nadzorczą może określać jej regulamin uchwalany przez zgromadzenie wspólników lub - z jego upoważnienia - przez samą radę nadzorczą. Nie ma więc przeszkód, aby regulamin rady nadzorczej ustalał także sposób reprezentacji spółki w umowach między spółką a członkami zarządu (por. wyrok Sądu Najwyższego z

dnia 21 stycznia 1999 r., I PKN 543/98, OSNAPiUS 2000 nr 5, poz. 181). Umowa o pracę z członkiem zarządu spółki - z techniczno-organizacyjnego punktu widzenia - może być podpisana w imieniu pracodawcy (spółki) przez osobę wyłonioną spośród członków rady nadzorczej. Jednak istotne jest, aby rada nadzorcza nie przekazywała na rzecz jednego ze swych wybranych członków całości kompetencji do dokonywania w imieniu rady „wszelkich czynności faktycznych, prawnych i procesowych”, bowiem takie „upoważnienie” w rzeczywistości jest obejściem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i przez to nieważne (art. 58 § 1 k.c.; por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2004 r., I PK 80/04, OSNP 2005 nr 13, poz. 189; z dnia 4 grudnia 2008 r., II PK 134/08, LEX nr 483282). Czynności przewodniczącego rady nadzorczej powinny sprowadzać się wyłącznie do dokonywania czynności techniczno-prawnych polegających na zakomunikowaniu członkowi zarządu spółki oświadczenia woli pracodawcy-spółki (w imieniu, której działa rada nadzorcza) zamiast rady nadzorczej występującej *in corpore* (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2008 r., II PK179/07, LEX nr 459308; z dnia 23 lipca 2009 r., II PK 36/09, LEX nr 738239).

W niniejszej sprawie według miarodajnych ustaleń stanu faktycznego, wiążących Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), odwołanie skarżącego z funkcji prezesa zarządu oraz rozwiązanie z nim umowy o pracę znajdowało się w przyjętym jednogłośnie porządku obrad rady nadzorczej na dzień 25 maja 2016 r. Na posiedzeniu rady w tym dniu był już przygotowany projekt rozwiązania ze skarżącym umowy o pracę za wypowiedzeniem, którego okres znany był członkom rady i przez nich zaakceptowany, a przewodnicząca rady nadzorczej wręczyła skarżącemu oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę na posiedzeniu rady w obecności wszystkich jej członków, zgodnie z upoważnieniem udzielonym jej w uchwale rady nr 2/2016. Z ustaleń tych jednoznacznie wynika, że przewodnicząca rady nadzorczej wręczając skarżącemu wypowiedzenie umowy o pracę dokonała jedynie czynności techniczno-prawnej polegającej na zakomunikowaniu członkowi zarządu spółki oświadczenia woli pracodawcy-spółki (w imieniu, której działa rada nadzorcza), którą rada nadzorcza podjęła *in corpore*, zarówno co do odwołania skarżącego z funkcji członka zarządu, jak i trybu rozwiązania z nim umowy o pracę. Oznacza to, że zagadnienie przedstawione w

skardze, oparte na założeniu, że rada nadzorcza nie doprecyzowała swojej decyzji w zakresie wskazania trybu rozwiązania z odwołanym członkiem zarządu umowy o pracę nie ma odniesienia do stanu faktycznego sprawy, w której „zagadnienie” to zostało sformułowane.

W sprawie brak jest też podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Stosownie do dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Przedstawione wyżej ustalenia faktyczne, z których wynika, że rada nadzorcza kolegialnie na posiedzeniu rady w dniu 25 maja 2016 r. podjęła uchwałę o odwołaniu skarżącego z funkcji prezesa zarządu oraz rozwiązaniu z nim umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2014 r. stosownie do przepisów Kodeksu pracy, w tym samym gronie akceptując projekt rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem, niweczą twierdzenie o oczywistym uzasadnieniu skargi z uwagi na naruszenie art. 222 § 1 k.s.h.

W konsekwencji skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 § 1 k.p.c.